

Briuselis, 2013 04 08
COM(2013) 181 final

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

dėl Europos Sąjungos strategijos dėl Dunojaus regiono

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

dėl Europos Sąjungos strategijos dėl Dunojaus regiono

1. IŽANGA

Dunojaus regionas apima 14 šalių, iš jų aštuonios yra ES valstybės narės. Regione gyvena daugiau kaip 100 mln. žmonių – penktadalis visų ES gyventojų. Nors regiono šalių ekonominis pajėgumas skiriasi, tačiau jos yra glaudžiai tarpusavyje susijusios ir galima tolesnė jų integracija ir augimas.

Du paskutiniai ES plėtros etapai regione paskatino pokyčius; be to, netrukus į ES įstos Kroatija. Dar penkios regiono šalys įvairiais būdais plėtoja politinius, socialinius bei ekonominius ir sektorių ryšius su ES. Regionas yra strategiškai svarbioje vietoje: tai ES vartai į artimiausias kaimynines šalis, Juodosios jūros regioną, Pietų Kaukazą ir Centrinę Aziją. Regione tekantis Dunojus – tarptautiškiausia pasaulio upė, kuri yra svarbi transporto ašis, labai svarbus tarpusavyje sujungtas hidrologinis baseinas ir tarptautiniu mastu žinomas ekologinis koridorius.

Regiono atsiveriančios galimybės ir spęstini uždaviniai glaudžiai sieja regiono šalis. Šalių vykdoma politika tarpusavyje itin susijusi. Tačiau didesnės naudos šalims duotų dar glaudesnis bendradarbiavimas, pavyzdžiui, baigiant kurti trūkstamas transporto jungtis, mažinant taršą ir potvynių keliamą pavojų, priklausomybę nuo išorės energijos tiekėjų ir sprendžiant demografinių pokyčių arba protų nutekėjimo problemą. Regiono konkurencingumą taip pat būtų galima labai sustiprinti imantis bendrų veiksmų MVI, darbo rinkos politikos, švietimo ir saugumo srityse. Būtina visais lygmenimis stiprinti institucijų gebėjimus.

2009 m. birželio 18 d. Tarybai pirmininkavusios valstybės narės išvadose Europos Vadovų Taryba paprašė Komisijos parengti ES strategiją dėl Dunojaus regiono. Komisija atsižvelgė į Tarybos prašymą ir 2010 m. gruodžio 8 d. priėmė komunikatą. 2011 m. balandžio mėn. Taryba patvirtino komunikatą ir prie jo pridėtą veiksmų planą, kuriame nurodyti konkretūs veiksmai ir 11 teminių prioritetinių sričių projektų pavyzdžiai. Strategija dėl Dunojaus regiono pagrįsta požiūriu, kurio pirmą kartą laikytasi įgyvendinant ES Baltijos jūros regiono strategiją.

Strategija dėl Dunojaus regiono nustatoma tvirta integruota sistema, kuria remdamosi šalys ir regionai galėtų dėmesio skirti uždaviniams, kuriuos sprendžiant pavieniui nebūtų pasiekta tinkamų rezultatų ir kuriems būtinas tarpvalstybinis strateginis požiūris, projektai ir tinklai. Ja užtikrinamas glaudesnis bendradarbiavimas, kad būtų didinamas ES, nacionalinio ir vietos lygmens politikos veiksmingumas, svertai ir poveikis, pasitelkiant esamą politiką bei programas ir užtikrinant jų tarpusavio sinergiją.

Strategija įgyvendinama tarpiniu lygmeniu imantis nacionalinių ir ES masto veiksmų tokiose srityse kaip moksliniai tyrimai ir inovacijos, migracija ar saugumas. Ja stiprinama ES

priklausančių šalių integracija, o Vakarų Balkanų šalys, Moldova ir Ukrainos regionai priartinami prie Sąjungos.

Per 18 strategijos įgyvendinimo mėnesių padaryta didelė pažanga. Strategija:

- skatinama įgyvendinti konkrečius, poveikio regionui turinčius tarpvalstybinius projektus ir suteikiamas naujas akstinas regione imtis veiksmų;
- remiamas skirtingos nacionalinės ir ES politikos bei fondų koordinavimas, užtikrinamas didesnis nuoseklumas, geresni rezultatai ir didesnis poveikis 2014–2020 m.;
- plėtojamas plataus masto bendradarbiavimas sprendžiant bendrus uždavinius. Paskirti 24 prioritetinių sričių koordinatoriai ir sukurta 14 nacionalinių informacijos centrų, užtikrinančių strategijos įgyvendinimą;
- pabrėžiama politinė regiono svarba teikiant strateginę paramą ministrų lygmeniu ir užtikrinant konkrečių įgyvendinimo pažangą.

Tolesniuose skyriuose aptariami laimėjimai, pateikiama konkrečių pavyzdžių ir nurodomos sritys, kurioms reikia skirti daugiau dėmesio. 5 skyriuje apibendrinama įgyta patirtis, o 6 skyriuje pateikiamos rekomendacijos dėl būsimų veiksmų.

2. DUNOJAUS REGIONE ĮGYVENDINAMI PROJEKTAI BEI POLITIKA IR KURIAMI TINKLAI

Strategijoje daugiausia dėmesio skiriama konkretiems ir strateginiams makroregioninio poveikio projektams bei iniciatyvoms. Strategija ir prie jos pridėtas veiksmų planas pagrįsti keturiais ramsčiais, kuriais remiantis sprendžiami pagrindiniai uždaviniai. Taip palengvinamas naujų projektų kūrimas, suteikiamas naujas akstinas įgyvendinamiems projektams ir remiami regione sukurti tinklai¹.

2.1. Dunojaus regiono sujungimas

Nauji projektai

- Įgyvendinant naujus mokslinių tyrimų projektus, skirtus naujoviškiems laivams statyti, pvz., projektą NEWS, ieškoma technologinių sprendimų, kaip atnaujinti Dunojaus laivyną užtikrinant didesnę konkurencingumą ir nekenkiant aplinkai, pvz., naudojant veiksmingesnius bei švaresnius variklius ir tobulesnės konstrukcijos laivo korpusus. Tai padeda siekti bendro tikslo – tvarų krovinių gabenimą upe iki 2020 m. padidinti 20 proc., palyginti su 2010 m.;
- laivų nuolaužos šalinamos iš Dunojaus, Savos ir Tisos ir taip gerinamos laivybos ir ekologinės sąlygos. Pagal strategiją įgyvendinant Serbijos Prekybos rūmų iniciatyva pasiūlytą projektą pašalinta iš viso apie 15 000 tonų laivų nuolaužų; į projektą taip pat įtrauktas privatusis sektorius;

¹ Išsamią kiekvienos prioritetinės srities ataskaitą galima parsisiųsti iš ES strategijai dėl Dunojaus regiono skirtos interneto svetainės (www.danube-region.eu/pages/reports).

- padaryta pažanga įgyvendinant Bulgarijos ir Serbijos dujotiekio sujungimo projektą, kad Baltijos jūros regionas būtų prijungtas prie Adrijos ir Egėjo jūrų regionų, galiausiai – prie Juodosios jūros regiono. Dujotiekio ilgis – 150 km. Projektas padeda įvairinti dujų tiekimą, užtikrinti dujų tiekimo saugumą ir užbaigti kurti svarbią regioninę dujotiekio jungtį.

Naujas akstinas įgyvendinti esamus projektus

- Bendradarbiavimu pagrįstas požiūris sudarė palankias sąlygas užbaigti Kalifato – Vidinio tiltą, jungiantį Rumuniją ir Bulgariją. Šis bendrai ES lėšomis finansuotas tiltas yra tik antras tiltas 630 km ilgio pasienio ruože ir svarbi transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) dalis, kurios trūko.

Naujos politikos koordinavimo iniciatyvos

- Komisijos raginimu Dunojaus regiono šalių transporto ministrai 2012 m. birželio 7 d. priėmė deklaraciją dėl Dunojaus vandenų kelių išlaikymo ir išipareigojo imtis konkrečių priemonių, pvz., stebėti vandens gylį ir sekliose vietose žymėti laivybos maršrutus. Tai paskatino Rumuniją ir Bulgariją bendrai planuoti darbus ir dalytis įranga;
- Dunojaus regiono dujų rinkos modelis sukurtas siekiant įvertinti, kokį kiekybinį poveikį regionui turėtų suplanuoti dujų infrastruktūros projektai; tai paskatino Dunojaus regiono šalis susitarti dėl politikos rekomendacijų, į kurias būtų atsižvelgiama įgyvendinant tokius projektus ateityje.

2.2. Dunojaus regiono aplinkos apsauga

Nauji projektai

- Komisijos Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas paskelbė kvietimą teikti mokslinių tyrimų projektų paraiškas, kad būtų parengti aplinkos moksliniai tyrimai ir labiau atsižvelgta į jų rezultatus regione. Taip pritraukta svarbių viešojo (nacionalinio ir ES) ir privačiojo sektoriaus veikėjų ir išteklių, kad apskritai būtų užtikrintas veiksmingas upės, deltos, pakrantės ir jūros valdymas;
- Dunojaus eršketų darbo grupė buvo įsteigta siekiant užtikrinti šios svarbios žuvies populiacijų gyvybingumą; todėl skatinami projektai, priemonės ir iniciatyvos, kad būtų atkurta eršketų populiacija. Darbo grupė skatina laikytis visapusiško požiūrio, pagal kurį biologinė įvairovė susiejama su tokiais politikos sritimis kaip vandens kokybė, invazinių rūšių skverbimasis į buveines, ekonominė plėtra, ekologinis švietimas ir net nusikaltimų prevencija (susijusi su neteisėta prekyba ikrais).

Naujas akstinas įgyvendinti esamus projektus

- Įgyvendinant Dunojaus potvynių rizikos projektą nagrinėjama, kokius metodus galėtų bendrai taikyti ir kokiomis duomenų bazėmis galėtų naudotis regiono šalys. Projekte dalyvaujančios 19 institucijų iš 8 Dunojaus regiono šalių siekia paspartinti pažangą, kad būtų naudojamos bendros duomenų bazės ir bendrai kartografuojami potvyniai. Pasitelkiant Europos informavimo apie potvynius sistemą taip pat atliekamas papildomas darbas.

2.3. Gerovės Dunojaus regione užtikrinimas

Nauji projektai

- Komisijos Ryšių tinklų, turinio ir technologijų generalinis direktoratas pagal 7-ąją pagrindų programą pradėjo naują e.infrastruktūros projektą, kuriuo siekiama tyrėjams užtikrinti geresnes galimybes naudotis pažangiomis kompiuterių paslaugomis ir gerinti tokių paslaugų teikimą. Naudodamosi naująja e. infrastruktūra Dunojaus regiono šalys, taip pat kai kurios Kaukazo regiono šalys prisijungs prie superkompiuterių, veikiančių pagal Europos pažangiojo skaičiavimo srities partnerystę (iniciatyvą PRACE). Tokiomis jungtimis naudojamosi įgyvendinant Pietryčių Europos e.infrastruktūros mokslinių tyrimų erdvės projektą (projektą SEERA-EI) ir jos bei kiti veiksmai turi būti įtraukti Dunojaus į regiono šalių darbotvarę;
- Dunojaus regiono verslo forumas, kurį koordinuoja Austrijos Prekybos rūmai, yra svarbi tinklų kūrimo platforma, prie kurios prisijungė daugiau kaip 300 MVĮ. Forumas padeda įmonėms rengti susitikimus ir palaikyti ryšius su akademinė bendruomene, pvz., mokslinių tyrimų institutais ir universitetais;
- Dunojaus regione kuriami technologijų perdavimo centrai, penki svarbūs Dunojaus regiono universitetai įtraukti į bandomuosius projektus, siekiant geresnių akademinės bendruomenės ir privačiojo sektoriaus tarpusavio ryšių;
- įgyvendinant kitą bandomąjį projektą Dunojaus regiono mokyklos ir moksleiviai bendrai kuria naujoviškus mokymo kursus ir kūrybiškas švietimo programas, kad būtų skatinami tarpvalstybiniai kultūrų ryšiai, daugiausiai dėmesio skiriant aktyviam pilietiškumui ir įsipareigojimui siekti tvaraus vystymosi. Rengiamas mokytojams skirtas naujoviškas vadovas, kuriuo turėtų būti naudojamosi visame Dunojaus regione.

Naujos politikos koordinavimo iniciatyvos

- Pradėtas kurti Dunojaus mokslinių tyrimų ir inovacijų fondas, kuris apimtų nacionalinius ir regioninius fondus remiantis patirtimi, įgyta vykdant BONUS programą Baltijos jūros regione. 2012 m. liepos 9 d. už mokslinius tyrimus atsakingi Dunojaus regiono šalių ministrai Ulme pasirašė bendrą deklaraciją, kuria atverta galimybė pradėti parengiamuosius darbus. Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas ir Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas remia šį darbą, visų pirma pasitelkdami Dunojaus regione įgyvendinamų projektų koordinavimo tinklą (INCO.net) ir teikdami kitokią pagalbą.

2.4. Dunojaus regiono stiprinimas

Nauji projektai

- Jungtinis tyrimų centras pradėjo iniciatyvą, kad bendradarbiaujant su svarbiausiais mokslo partneriais regione būtų teikiama strategijai įgyvendinti reikalinga mokslinė parama. Pradėta kurti viso Dunojaus regiono nuorodinių duomenų ir paslaugų infrastruktūra, kuria būtų naudojamosi sprendžiant tokius bendrus uždavinius kaip aplinkos apsauga, tinkamumas laivybai, drėkinimas, žemės ūkio plėtra ir energijos gamyba. Veiklą pradeda keturios teminės mokslinės grupės, kad būtų skatinamas

bendradarbiavimas mokslo srityje ir paprastinama mokslinių tyrimų veikla. Ypatingą dėmesį skiriant pažangiosios specializacijos strategijoms, šalims ir regionams padedama kurti regionines inovacijų strategijas;

- kad būtų pagerintos galimybės gauti finansavimą regione, palaikant dialogą Dunojaus regiono finansavimo klausimais projektų idėjos priderinamos prie lėšų, pritraukiama projektų vykdytojų, pvz., MVI, taip pat bankų, tarptautinių finansų įstaigų ir finansavimo programų.

Naujos politikos koordinavimo iniciatyvos

- 2012 m. sausio mėn. vykusiame policijos vadovų susitikime pradėta iniciatyva, kuria siekiama stiprinti policijos institucijų Dunojaus regione tarpusavio bendradarbiavimą tobulinant priemones, kad būtų kovojama su neigiamą poveikį upei darančiais nusikaltimais (įskaitant organizuotą nusikalstamumą), ir sukurti tarpvalstybinę teisėsaugos institucijų bendradarbiavimo platformą. Be to, Europolas vykdo specialų projektą, kad būtų parengta Dunojaus regiono grėsmių analizė.

3. KUO GERIAU IŠNAUDOJAMOS ESAMOS GALIMYBĖS. FINANSAVIMO ŠALTINIŲ DERINIMAS IR SINERGIJOS UŽTIKRINIMAS

Užtikrinus geresnį koordinavimą, pasiekta, kad regione jau esantys ištekliai ir praktinės žinios būtų geriau panaudojami. Laikantis tokio požiūrio siekiama, kad įgyvendinant strategiją būtų derinami dabartiniai fondai ir politika ES, nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu, ir taip būtų pasiekta geresnių rezultatų ir didesnio poveikio. Pavyzdžiai:

- įgyvendinami infrastruktūros projektai, pavyzdžiui, iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų finansuojami nuotekų valymo įrenginiai Budapešte, padeda užtikrinti geresnę vandens kokybę visame regione;
- vykdomos tarpvalstybinės programos (Rumunijoje ir Serbijoje, taip pat Vengrijoje ir Serbijoje) glaudžiau derinamos su strategija, rengiant specialius kvietimus teikti paraiškas arba per atrankos procedūrą skiriant papildomų taškų. Pagal 2011 m. Pasirengimo narystei pagalbos priemonės tarpvalstybinio bendradarbiavimo komponentą numatytiems projektams įgyvendinti Serbija savo ruožtu skyrė 19 mln. eurų;
- tarpvalstybinio bendradarbiavimo programos, pavyzdžiui, Pietryčių Europos ir Vidurio Europos bendradarbiavimo programos, kurios padeda finansuoti naujus pagal strategiją dėl Dunojaus regiono vykdomus projektus;
- pagal 7-ąją mokslinių tyrimų pagrindų programą paskelbti trys konkrečiai Dunojaus regiono uždaviniams spręsti skirti kvietimai teikti paraiškas, kad būtų statomas naujoviškas laivynas, sprendžiamos aplinkos apsaugos problemos ir būtų koordinuojama mokslo ir technologijų politika;
- bendrai Įmonių ir pramonės generalinio direktorato finansuojamais projektais remiamas tvarus tarpvalstybinis turizmas Dunojaus regione;
- peržiūrėtų transeuropinio transporto tinklo gairių projekte atsižvelgiama į visą Dunojaus upės ilgį;

- įgyvendinant pagal pasirengimo narystei priemonę finansuojamą Vakarų Balkanų investicijų programą pirmenybė teikiama projektams, kurie atitinka strategijos tikslus;
- Europos Parlamentas remia bandomuosius projektus ir parengiamuosius veiksmus Dunojaus regione, prioritetinių sričių koordinatoriams teikdamas techninę pagalbą, taip pat skatindamas naujoviškus strategijos įgyvendinimo būdus;
- regionai, pvz., Badeno–Viurtenbergo žemė, skyrė lėšų strategijai įgyvendinti, įskaitant lėšas makroregioninio poveikio projektų įgyvendinimui pradiniam etape;
- Europos investicijų bankas kartu su Vengrija Budapešte įsteigė Dunojaus informacijos centrą, kurio tikslas – padėti kurti tarpvalstybinius investicinius projektus;
- panaši veikla vykdoma siekiant sukurti bendrą Dunojaus regiono techninės pagalbos priemonę, kurios paskirtis – lengvinti projektų rengimą.

Atsižvelgiant į artėjantį svarbų 2014–2020 m. programavimo laikotarpį, būtina užtikrinti, kad programos ir politika galėtų būti toliau vykdomos siekiant įgyvendinti strategiją:

- bendroje strateginėje programoje, pagal kurią koordinuojami Europos struktūriniai ir investiciniai fondai, daug dėmesio skiriama makroregioninio poveikio strategijoms. Taip nustatoma strateginė programavimo proceso kryptis ir lengvinamos tų fondų, kurie taikomas pasidalijamojo valdymo principas, t. y. Sanglaudos fondo, Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo, Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai ir Europos jūrų ir žuvininkystės fondo, sektorinės ir teritorinės sąsajos;
- makroregioninis požiūris nustatytas su atskiromis šalimis sudarytuose partnerystės susitarimuose, kuriais siekiama užtikrinti, kad vykdant nacionalines ir (arba) regionines ir bendradarbiavimo programas būtų laikomasi tokio požiūrio. Taip numatoma, kad ateityje strategijai įgyvendinti bus naudojami Europos struktūriniai ir investicijų fondai ir taip ateityje bus užtikrinamas tvarumas;
- Dunojaus regionui kuriama naujai apibrėžta ir konkreti tarpvalstybinio bendradarbiavimo programa, pagal kurią bus finansuojami tinklų kūrimo projektai ir institucijoms teikiama su įgyvendinimu ir valdymu susijusi parama.

4. BENDRADARBIAVIMO PLATFORMA

Pasibaigus konfliktams bei susiskaldymui ir atsižvelgiant į plėtrą, įgyvendinant strategiją pirmą kartą regione sukuriama bendradarbiavimo platforma, pagal kurią Dunojaus regiono uždaviniai bus sprendžiami bendrai. Šiai naujai platformai svarbos suteikia ne tik į ją įtraukti projektai ir programos – joje taip pat dalyvauja įvairūs suinteresuotieji subjektai, įskaitant visapusiškus politinius įsipareigojimus prisiėmusias Dunojaus regiono šalis.

Ši platforma suteikia galimybę pagrindiniams šalių nacionalinių ir regioninių administracijų lygmens subjektams užtikrinti nuolatinį strategijos įgyvendinimą nekuriant naujų institucijų:

- strategija apima 11 funkcinių prioritetinių sričių, kad būtų sutelkta kompetencija ir atsakomybė: 1) vidaus vandens keliai ir geležinkeliai, kelių ir oro transportas;

2) energetika; 3) kultūra ir turizmas; 4) vandens kokybė; 5) grėsmė aplinkai; 6) biologinė įvairovė; 7) žinių visuomenė ir informacinės technologijos; 8) konkurencingumas ir įmonių grupių kūrimas; 9) investicijos į žmones ir įgūdžius; 10) institucijų gebėjimai; 11) saugumas;

- už veiksmus prioritetinėse srityse atsakingi prioritetinių sričių koordinatoriai – aukšto lygio nacionalinių ir regioninių administracijų pareigūnai, kurie yra teminių sričių specialistai. Pagal prioritetines sritis suskirstytose 11 iniciatyvinių grupių jiems talkina Dunojaus regiono kolegos. Šios iniciatyvinės grupės yra svarbios naujos bendradarbiavimo platformos;
- nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu įgyvendinimą užtikrina nacionaliniai informacijos centrai, kurių užduotis – strategiją įtraukti į nacionalinę ir regioninę politiką ir užtikrinti, kad politikos formuotojai siektų makroregioninio poveikio. Politinius įsipareigojimus užsienio reikalų ministrai ir už tam tikrus sektorius atsakingi ministrai prisiima susitikimuose, taip pat miestams ir regionams vykdamt iniciatyvas;
- strategijos europinis lygmuo lengvina įgyvendinimą; bendravimas su suinteresuotaisiais subjektais Dunojaus regiono šalyse, ryšiai su ES politikos formuotojais, pavyzdžiui, reguliariai rengiamas Europos Parlamento narių forumas, Komisijos pareigūnams suteikiama galimybė nuolat dalyvauti su Dunojaus regionu susijusiuose posėdžiuose, iš ES biudžeto teikiama parama institucijoms padeda strategiją įtraukti į ES politiką;
- pagal ES programą INTERACT teikiama gebėjimų stiprinimo ir organizacinė parama, taip pat atverta galimybė naudotis ryšių priemonėmis (pvz., vaizdinė tapatybė, interneto svetainė, naujienų biuletenis) viešai skelbiant strategijos įgyvendinimo rezultatus žiniasklaidoje ir informuojant plačiąją visuomenę;
- atsižvelgiant į padarytą pažangą, pagal strategiją taip pat daug dėmesio skiriama esamoms regiono institucijoms, pvz., Tarptautinei Dunojaus apsaugos komisijai, ir remiama jų veikla sprendžiant aplinkos apsaugos ir vandens kokybės klausimus, taip pat remiama Dunojaus Komisija, vykdamt veiklą tinkamumo laivybai srityje. Į veiklą įtraukti pilietinės visuomenės veikėjai, kurie taip pat dalyvauja suinteresuotųjų subjektų seminaruose, iniciatyvinių grupių posėdžiuose ir metiniame forume, visų pirma veikloje, susijusioje su 10 prioritetine sritimi – institucijų gebėjimais.

5. ĮGYTA PATIRTIS

Po pradinio įgyvendinimo etapo galima daryti tokias pagrindines išvadas.

Igyvendinimo struktūra

- Strategijos įgyvendinimą užtikrina nacionaliniai informacijos centrai, prioritetinių sričių koordinatoriai ir jų iniciatyvinės grupės. Jų darbą būtina labiau integruoti į politines ir administracines struktūras. Kad jie galėtų atlikti šį regimą ir svarbų vaidmenį, būtinos stabilios institucijos, politinis pripažinimas ir pakankami žmogiškieji ištekliai. Kad šios grupės ir centrai galėtų atlikti savo funkcijas, labai svarbu, kad jie turėtų pakankamai darbuotojų ir juos remtų ministerijos;

- patirtis rodo, kad nacionaliniu lygmeniu koordinuojama veikla duoda geresnių rezultatų šalyse, kurių ministerijose įsteigtos nacionalinės su Dunojumi susijusio darbo koordinavimo grupės, ypač jeigu sukurtos politiniu ar vyresniųjų valstybės pareigūnų lygmeniu ir jeigu joms talkina techninis sekretoriatas. Tai gera patirtis, kuri turėtų būti skatinama visame regione;
- iš ES biudžeto iki 2014 m. įgyvendinimo struktūrai remti gali būti skiriamas ribotas tiesioginis finansavimas. Kadangi finansavimas nėra garantuotas vėlesniu laikotarpiu, būtina ieškoti kitų finansavimo šaltinių, pvz., nacionalinių šaltinių, pasitelkti būsimą Dunojaus tarpvalstybinio bendradarbiavimo programą ir būsimą INTERACT programą.

Politinė parama

- Aukšto lygio politinė parama užtikrinta pradiniu strategijos įgyvendinimo etapu ir tebėra labai svarbi. Ministrų (atsakingų už transportą, mokslinius tyrimus ir inovacijas, energetiką) susitikimuose padaryta didelė pažanga Dunojaus upės priežiūros srityje, koordinuojant nacionalinę ir regioninę mokslinių tyrimų ir inovacijų politiką ir paramą ES nepriklausančioms šalims, įgyvendinančioms trečiąją energetikos dokumentų rinkinį pagal Energijos bendriją;
- užsienio reikalų ministrų susitikimuose pabrėžta, kad apskritai strategijai svarbi politinė parama. Europos Sąjungos Tarybai pirmininkavusi Vengrija aktyviai siekė paspartinti darbą. Ypač naudinga, kai su strategijos įgyvendinimu susiję renginiai sulaukia politinio palaikymo.

Konkrečių veiksmų finansavimas

- Būtina kuo tinkamiau išnaudoti esamas politikos kryptis ir programas, pvz., Europos struktūrinius ir investicinius fondus, Pasirengimo narystei priemonę, TEN-T programą, Mokslinių tyrimų ir plėtros pagrindų programą ar privačiojo sektoriaus lėšas. Labai svarbu, kad 2014–2020 m. strategija būtų sistemingai įtraukta į programas. Tam būtinos bendros Dunojaus regiono šalių, regionų ir Europos Komisijos pastangos;
- pradėtos svarbios iniciatyvos siekiant teikti paramą projektų rengimo etapu ir gerinti galimybes gauti finansavimą, pavyzdžiui, parengta Dunojaus regiono techninės pagalbos priemonė, Badeno–Viurtembergo žemės skirtos lėšos, Budapešte įsteigtas Dunojaus informacijos centras ar dialogas Dunojaus regiono finansavimo klausimais. Iniciatyvos turėtų būti glaudžiau tarpusavyje susietos.

Esamų iniciatyvų stiprinimas

- Užtikrinti įstaigų ir iniciatyvų, pvz., Tarptautinės Dunojaus apsaugos komisijos, Energijos bendrijos arba Tarptautinės migracijos organizacijos ryšiai, turi būti stiprinama jų tarpusavio sinergija. Esamos institucijos, įstaigos ir tinklai įtraukiami atsižvelgiant į teigiamą kitų regionų, visų pirma Baltijos jūros regiono patirtį. Tai užtikrinti padeda Aukšto lygio grupė, kurios užduotis – strateginis makroregioninių iniciatyvų orientavimas, konsultavimas dėl tokio darbo, kad būtų labiau atsižvelgiama į turimą praktinę patirtį, išvengiama analogiškų struktūrų ir geriausiai panaudojami turimi ištekliai.

Orientavimasis į rezultatus ir tikslai

- Tikslai, projektų įgyvendinimo etapai ir veiksmų planai padeda nustatyti prioritetus, laiku įgyvendinti tikslus ir lengviau skleisti informaciją apie strategijos atveriamas galimybes. Jie turėtų būti nuolat peržiūrimi ir stebimi.

Politikos sričių ir lėšų integravimas

- Integraciniai požiūriai gali duoti konkrečios naudos, pvz., plėtojant veiklą upėje derinti laivybos ir aplinkos apsaugos interesus; tai, pvz., rodo veikla upės atkarpoje į rytus nuo Vienos. Komisija lengvina įvairių sektorių bendradarbiavimą, pavyzdžiui, Jungtinis tyrimų centras vykdo veiklą mokslo srityje, į kurią įtraukiamos atitinkamos tarnybos ir pasitelkiami įvairūs finansavimo šaltiniai. Apskritai ES programos turėtų būti labiau pasitelkiamos, pabrėžiant tai, kad Dunojaus regionas – tai ne vien tik upė.

ES nepriklausančių šalių įtraukimas

- Į strategiją lygiomis teisėmis įtrauktos šešios ES nepriklausančios šalys, kad būtų remiami integracijos procesai ir regione plėtojamas bendradarbiavimas. Būtina ieškoti naujų būdų, kaip palengvinti šių šalių dalyvavimą ir finansuoti projekto įgyvendinimą, ir tokius būdus plačiau naudoti. ES nepriklausančios šalys jau visapusiškai įtrauktos į prioritetinių sričių koordinavimo ir iniciatyvinių grupių veiklą, daugiausia dėmesio skiriant dalyvavimo skatinimui. Mažiausiai viena ES nepriklausanti šalis dalį ES teikiamos paramos nusprendė skirti veiklai pagal Dunojaus regiono strategiją; šiuo pavyzdžiu turėtų būti sekti kitos ES nepriklausančios šalys.

Informacijos sklaidimas

- Bendra vaizdinė tapatybė, visapusiška interneto svetainė, apimanti visas prioritetines sritis, naujienų biuletenis ir reklaminė medžiaga, parengta vykdant programą INTERACT, padidėjo užtikrinti didesnę strategijos matomumą ir palengvinti informacijos sklaidą. Būtų naudinga informaciją apie susitikimus ir konferencijas Dunojaus regiono klausimais telkti vienoje vietoje, kad apie renginius būtų skelbiama kuo nuosekliau.
- 2012 m. lapkričio mėn. Rėgensburge surengtame pirmajame metiniame forume patvirtinta politinė parama strategijai ir suteikta galimybė aptarti laimėjimus ir įgyvendinimo pažangą. Tokia reguliariai rengiama konferencija kaip svarbiausias su strategijos įgyvendinimu susijęs renginys ir užsienio reikalų ministrų susitikimai duotų papildomos naudos.

6. REKOMENDACIJOS

Pirmuoju ES strategijos dėl Dunojaus regiono įgyvendinimo etapu išryškėjo jos potencialas. Atkreiptas dėmesys į didelį regiono vystymosi potencialą ir tolesnės integracijos galimybes, būtinybę bendradarbiauti sprendžiant bendrus uždavinius, pvz., tvaraus išteklių naudojimo arba kovos su klimato kaita. Siekiant užtikrinti, kad toliau būtų sprendžiami regione kylantys klausimai, ir atsižvelgiant į įgytą patirtį, taip pat diskusijas per pirmąjį metinį forumą, Komisija rekomenduoja, kad dalyvaujančio šalys ir regionai:

- stiprintų savo vidaus įgyvendinimo struktūras, numatytų atitinkamą finansinę bei politinę paramą ir užtikrintų didesnį institucijų stabilumą;
- užtikrintų iniciatyvinėje grupėje dalyvaujančių atstovų veiklos tęstinumą ir jiems suteiktų tinkamus įgaliojimus, pasinaudotų 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicinių fondų programomis įgyvendinimo struktūroms remti;
- užtikrintų ilgalaikį su strategija susijusį vadovavimą ir jos strateginį planavimą talkinant Europos Komisijai, kad dalyvaujančios šalys ir regionai prisiimtų visą jiems tenkančią atsakomybę. Turėtų būti tęsiamas strategijos įgyvendinimas, garantuojant įgyvendinimo struktūrų tęstinumą, net tada kai keičiasi už įgyvendinimą atsakingi asmenys;
- nuolat stebėtų įgyvendinimą visose prioritetinėse srityse, įskaitant įsipareigojimus politiniu lygmeniu ir konkrečius laimėjimus, siekiant sutelkti dėmesį į konkrečius uždavinius, daugiausia dėmesio skirti prioritetų nustatymui, kad įgyvendinimo struktūra būtų kuo paprastesnė ir būtų orientuojamasi į rezultatus;
- užtikrintų, kad daugiau dėmesio būtų skiriama rezultatams. Būtina nustatyti tinkamus tikslus ir rodiklius, įgyvendinimo etapus ir veiksmų planus;
- užtikrintų, kad strategija būtų sistemingai įtraukiama į ES, nacionalines ir regionines programas 2014–2020 m. laikotarpiu, visų pirma į Europos struktūrinių ir investicinių fondų programas, programą „Horizontas 2020“, Įmonių konkurencingumo ir MVI programą (COSME) ir Europos infrastruktūros tinklų priemonę, pasinaudojant praktine Dunojaus regiono tinklų ir pagrindinių suinteresuotųjų subjektų patirtimi programavimo ir įgyvendinimo srityse;
- siektų, jog įgyvendinant strategiją būtų prisidedama prie strategijos „Europa 2020“ tikslų, Dunojaus regione imantis konkrečių veiksmų, kuriais siekiama pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo;
- užtikrintų, kad veiksmai Dunojaus regione būtų labiau suderinti su ES politika, garantuojant, kad strategijos įgyvendinimo darbai būtų aptariami esamose institucijose, atitinkamų sektorių tarybose ir, jei būtina, specialiuose ministrų susitikimuose,
- stiprintų informavimo veiklą, kad informacija pasiektų platesnę auditoriją;
- rengtų metinę konferenciją – pagrindinį metinį renginį, kuriame būtų nustatoma strateginė kryptis, užmezgami ryšiai ir nustatomi bendri požiūriai, taip pat skelbiama apie laimėjimus;
- drauge su Europos Komisija stiprintų koordinavimą ir labiau derintų strategiją su esamomis ir galimomis būsimosios panašaus makroregioninio poveikio ir jūros baseino ES iniciatyvomis.